

การส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรตามหลักไตรสิกขา

Promoting the Ethics of Engineers according to the Threefold Principle

ดร. พันกรณ์ ชีวะวุฒินิพนธ์

Dr. Punkorn Cheewawutwatanawit

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

pccmd2@gmail.com

Received: 22, 2021

Revised: June 28, 2021

Accepted: June 30, 2021

บทคัดย่อ

วิศวกรเป็นวิชาชีพหนึ่งที่มีเกียรติในสังคม ต้องมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพเพื่อส่งเสริมเกียรติยศชื่อเสียงควบคู่ไปกับหลักธรรมไตรสิกขาประกอบด้วย 1.ศีล คือข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามสอดคล้องจรรยาบรรณวิศวกรคือ ไม่ทำความเสื่อมเสียชื่อเสียง ไม่ใช่อำนาจโดยไม่ชอบธรรม ไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์ ไม่โฆษณาเกินความเป็นจริง ไม่ประกอบวิชาชีพเกินความสามารถ ไม่ละทิ้งงาน ไม่ลงลายมือชื่อโดยไม่ได้รับทำ ไม่เปิดเผยความลับ ไม่แย่งงานจากผู้อื่น 2.สมาธิ คือความตั้งมั่นแห่งจิตสอดคล้องจรรยาบรรณคือปฏิบัติงานถูกต้องและ 3.ปัญญา คือความรู้ความเข้าใจจำแนกได้ในเหตุผลสอดคล้องจรรยาบรรณ คือ มีความซื่อสัตย์สุจริต ต้องส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกร 3 ด้าน คือ 1) ส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สุจริต 2) ส่งเสริมการพัฒนาความรู้และความสามารถ 3) ส่งเสริมการพัฒนาทักษะความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและสังคมอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย

คำสำคัญ: จรรยาบรรณ, วิศวกร, ไตรสิกขา

Abstract

Engineers are a profession that is honored in society, must have professional ethics. In order to promote the honor along with the threefold principles consisting of 1. Precepts are rules for controlling body and speech to be set in virtue in accordance with the Code of Ethics, Do not damage the reputation, Do not use power without justification, Do not call for accepting or accept benefits, Do not over-advertised, Do not practice more than competence, Do not abandon work, Do not sign without being made, Do not reveal secrets, Do not compete for work from others. 2. Meditation is the commitment of the mind in accordance with the code of ethics, Work correctly, and 3. Intelligence is knowledge and understanding that can be categorized by reason in accordance with the code of ethics, Honesty. The ethics of the engineers must be promoted in 3 areas, which are 1) honesty, 2) development of knowledge and competency, 3) development of skills, relationships with others. To be a guideline for correct conduct and society to live together safely.

Keywords: Code of Ethics, Engineers, The threefold principle

บทนำ

มนุษย์ทุกคนประสบปัญหาต่างๆมากมาย เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาสิ่งแวดล้อมและปัญหาจากภัยต่างๆ ซึ่งมีผลกระทบทั้งร่างกายและจิตใจ สาเหตุหนึ่งเกิดจากการขาดจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพต่างๆ หรือขาดจริยธรรมในการประกอบอาชีพต่างๆ ความไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี มีความต้องการผลประโยชน์ส่วนตนโดยไม่คำนึงความเสียหายต่อส่วนรวมหรือความเดือดร้อนของผู้อื่น ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญมากในสังคมและส่งผลกระทบต่อผู้อื่นที่อาศัยอยู่ร่วมกันในโลกใบนี้ แม้ว่ามนุษย์จะพยายามหาทางแก้ไขและป้องกันปัญหานี้มาโดยตลอดก็ตาม แนวทางที่สำคัญเบื้องต้นเป็นอันดับแรก คือ การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประพฤติผิดจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพต่างๆ การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการประพฤติผิดจริยธรรมในการประกอบอาชีพต่างๆ

จรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพของวิศวกรนั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีความรับผิดชอบต่อนานาชาติ มีความรู้ในศาสตร์อย่างเชี่ยวชาญ มีความซื่อสัตย์ เที่ยงตรงต่อวิชาชีพ รักษาเกียรติและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ ลักษณะสำคัญของการเป็นวิชาชีพ ได้แก่ 1) มีองค์ความรู้เฉพาะตน ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องเข้ารับการศึกษาค้นคว้าให้มีความรู้ในศาสตร์เฉพาะของวิชาชีพนั้นๆ 2) มีความเป็นอิสระในการประกอบวิชาชีพ มีมาตรฐานการปฏิบัติเป็นการเฉพาะสำหรับวิชาชีพนั้นๆ โดยมีองค์ความรู้เป็นพื้นฐาน บุคคลอื่นไม่สามารถจะมาสั่งการให้ปฏิบัติอย่างนั้นอย่างนี้ได้ นอกจากนี้การปกครองตนเองภายใน

วิชาชีพเดียวกันยังเป็นอิสระจากการควบคุมของคนนอกวิชาชีพ 3) มีกฎหมายรองรับการประกอบวิชาชีพ หมายถึง จะต้องมีการขึ้นทะเบียนเพื่อขออนุญาตประกอบวิชาชีพ ได้แก่ ใบประกอบวิชาชีพ 4) มีจรรยาบรรณตราขึ้นเพื่อผู้ประกอบวิชาชีพดำรงตนหรือประพฤติตนอยู่ในความถูกต้อง ดีงามต่อผู้รับบริการ ต่อเพื่อนผู้ร่วมวิชาชีพ ต่อตนเอง และต่อสังคมส่วนรวม และ 5) มีสำนึกที่จะให้บริการ เมื่อถูกเรียกร้องการบริการจะต้องเต็มใจที่จะให้บริการแก่ผู้มารับบริการได้เสมอ มีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน (เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทย์ ฐานานุกรม ชูทรัพย์ ,2551, หน้า 252)

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของผู้เขียนซึ่งเป็นวุฒิวิศวกรโยธา เห็นว่า การประกอบวิชาชีพวิศวกรรมนั้นหากขาดไว้ซึ่งจรรยาบรรณแล้วไซ้ จะก่อเกิดผลเสียหายแก่ร่างกาย ชีวิตและทรัพย์สินอย่างใหญ่หลวงได้ เช่น อาคารขนาดใหญ่หรืออาคารสูงที่ขาดการออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ หากวิศวกรขาดไว้ซึ่งจรรยาบรรณในวิชาชีพหรือใช้งานอย่างผิดวิธี อาจส่งผลให้อาคารร่วง หักถล่มหรืออาคารถล่ม ทำให้มีผู้บาดเจ็บหรือเสียชีวิตจำนวนมากได้ จึงจำเป็นต้องปลูกฝังหลักธรรมไตรสิกขาให้วิศวกรรู้ผิดชอบชั่วดี อยู่ในมโนธรรมสำนึก เพื่อยับยั้งชั่งใจและไม่ทำผิดจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมอย่างเร่งด่วน เพราะปัจจุบันยังมีวิศวกรทำผิดจรรยาบรรณอยู่มาก เพราะไม่เชื่อในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาและก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมส่วนรวม

จุดมุ่งหมายของการศึกษาจรรยาบรรณวิศวกรกับหลักธรรมไตรสิกขา เพื่อให้วิศวกรมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่และใช้ความรู้อย่างเชี่ยวชาญมีความซื่อสัตย์เที่ยงตรงต่อวิชาชีพเพื่อรักษาเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นวิศวกร ในบทความนี้ผู้เขียนสนใจศึกษาการส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรตามหลักไตรสิกขาเพื่อปลูกจิตวิญญาณความรู้สำนึกผิดถูก รับผิดชอบสังคม ซึ่งต้องมาจากภายในจิตใจ ไม่ใช่กลัวถูกยึดใบอนุญาตหรือกลัวผิดกฎหมายซึ่งเป็นองค์ประกอบภายนอกเท่านั้น วิศวกรทุกคนต้องมีธรรมะในใจอย่างเต็มเปี่ยม เช่น มีหลักธรรมไตรสิกขา ที่ประกอบด้วย ศีล สมาธิ ปัญญา เพื่อใช้ในการฝึกตนและปฏิบัติตนได้อย่างดี ผู้เขียนเป็นวุฒิวิศวกรโยธา เห็นว่าหากวิศวกรทุกคนสามารถนำหลักธรรมไตรสิกขามาใช้อย่างถูกต้องแล้วจะทำให้วิศวกรทำงานได้สมบูรณ์ไม่ทำผิดจรรยาบรรณวิชาชีพอีกต่อไป การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพของวิศวกรจะง่ายขึ้นเมื่อวิศวกรมีมโนธรรมสำนึกในแต่ละบุคคล ความรู้สำนึกผิดชอบชั่วดี ว่าอะไรดีสมควรกระทำ อะไรชั่วไม่สมควรกระทำ โดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือขอร้อง

จากความสำคัญของจรรยาบรรณวิศวกรที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้เขียนซึ่งเป็นวุฒิวิศวกรโยธาเห็นความสำคัญของการศึกษาเรื่อง การส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรกับหลักธรรมไตรสิกขา เพื่อให้วิศวกรไทยมีจรรยาบรรณที่เข้มแข็ง เป็นที่ยอมรับ มีเกียรติยศชื่อเสียง สังคมเชื่อถือให้ความไว้วางใจ ดังนั้น วิศวกรจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณในวิชาชีพวิศวกรอย่างเคร่งครัด ควบคู่ไปกับหัวใจที่มีธรรมะในพระพุทธศาสนาอย่างผสมผสานแบบบูรณาการในศาสตร์ของวิศวกรรมควบคู่ไปกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา เพื่อให้การประกอบวิชาชีพวิศวกรดียิ่งขึ้น ทำให้สังคมและประชาชนในประเทศอยู่ร่วมกันอย่างเจริญรุ่งเรือง มั่นคง ปลอดภัยจากการใช้เทคโนโลยีและงานทางวิศวกรรมทุกแขนง ร่มเย็น และสงบสุขต่อไป

ความหมายของจรรยาบรรณ

จรรยาบรรณ (Code of ethics) คือ ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ (พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์, 2553, หน้า 283) สอดคล้องกับความหมายของจรรยาบรรณตามจริยศาสตร์ (กิริติ บุญเจือ, 2528, หน้า 214) เป็นข้อกำหนดกฎเกณฑ์ให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติ ความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ คือ ผู้ที่ประกอบวิชาชีพเป็นผู้ที่ได้รับการฝึกฝนมีความรู้ความชำนาญสูงเกินกว่าคนธรรมดาสามัญมีการกำหนดจรรยาบรรณขึ้นจากองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพนั้นๆ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ประการได้แก่ 1. เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง 2. เพื่อให้วิชาชีพคงฐานะ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม 3. เพื่อผดุงเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพผู้กระทำความผิดจรรยาบรรณ จะต้องได้รับโทษโดยว่ากล่าว ตักเตือน ถูกพักใบอนุญาต หรือถูกยกเลิกใบประกอบวิชาชีพได้ ซึ่งจรรยาบรรณในวิชาชีพนั้นเป็นสิ่งสำคัญในการจำแนกอาชีพว่าเป็นวิชาชีพหรือไม่ อาชีพที่เป็น “วิชาชีพ” นั้นกำหนดให้องค์กรรองรับ และมีการกำหนดมาตรฐานของความประพฤติของผู้อยู่ในวงการวิชาชีพซึ่งเรียกว่า “จรรยาบรรณ” ส่วนลักษณะ “วิชาชีพ” ที่สำคัญคือเป็นอาชีพที่มีศาสตร์ชั้นสูงรองรับนอกจากนี้จะต้องมีองค์กรหรือสมาคมวิชาชีพ เช่น สมาทวิศวกร สถาปนิก แพทย์สภา สถาปนิกความเป็นต้น เพื่อให้สมาชิกในวิชาชีพดำเนินชีวิตตามหลักมาตรฐานวิชาชีพ มี 2 แบบ คือ 1. แบบที่มีลายลักษณ์อักษรกำกับไว้อย่างชัดเจน โดยมีองค์กรหรือสมาคมของวิชาชีพนั้นๆ เป็นผู้ออกกฎเกณฑ์และบทลงโทษต่อการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น และ 2. แบบที่ไม่มีลายลักษณ์อักษรควบคุมหรือกำกับว่าต้องทำอะไร แต่เกิดจากจิตสำนึกในจิตใจ หลักที่กำหนดในจรรยาบรรณวิชาชีพทั่วไป คือ แนวความประพฤติปฏิบัติที่มีต่อวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อเพื่อนร่วมงาน ต่อผู้เกี่ยวข้องในงานวิชาชีพที่ตนปฏิบัติหน้าที่ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม

ที่มาของจรรยาบรรณวิชาชีพของวิศวกร

การก่อตั้งสมาคมวิศวกรรมแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2486 เกิดจากจุดเริ่มต้นของการรวมตัวกันของวิศวกรกลุ่มหนึ่ง ที่เห็นความสำคัญของวิชาชีพวิศวกรที่มีความมีเกียรติและศักดิ์ศรี ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อมารัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติควบคุมการประกอบอาชีพวิศวกรรมฉบับแรกขึ้นเรียกว่า พระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2505 แต่เมื่อสภาพเศรษฐกิจ สังคมมีการเปลี่ยนแปลงไปจึงมีความจำเป็นที่จะต้องปลูกฝังจิตสำนึกด้านจรรยาบรรณและพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลจึงได้ตราพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2512 เป็นฉบับที่ 2 และพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรม พ.ศ. 2520 เป็นฉบับที่ 3 ต่อมาได้เกิดอุบัติเหตุที่รุนแรงหลายครั้ง ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือในอาชีพวิศวกร เช่น กรณีของรถบรรทุกแก๊สระเบิดที่ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ใน พ.ศ. 2532 ไฟไหม้โรงงาน และอาคารโรงแรมถล่มที่จังหวัดนครราชสีมา ส่งผลให้มีผู้บาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนมาก ดังนั้น ทบวงมหาวิทยาลัยและวิศวกรรมสถานแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้จัดให้มีการสัมมนาระดมความคิดเห็นมีข้อสรุป คือ การจัดตั้ง “สภาวิศวกร” ต่อมาคณะบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิทางวิศวกรรมได้ร่วมกันร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพ

วิศวกรรม จนกระทั่งรัฐบาลได้ตราพระราชบัญญัติวิชาชีพวิศวกรรมพ. ศ. 2542 ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 30 พฤศจิกายนพ. ศ. 2542 ประกอบด้วยมาตรา 80 มาตราแบ่งเป็น 8 หมวด ในปีต่อมาคือ นายกสภาวิศวกร นายอรุณ ชัยเสรี ได้ลงนามประกาศ ณ วันที่ 22 ธันวาคมพ. ศ. 2543 เรื่องข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและประพฤติดังความผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติแห่งวิชาชีพ พ. ศ. 2543 อันมีข้อบังคับ 3 ข้อคือ 1. ข้อบังคับนี้เรียกว่าข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแห่งวิศวกรรม และการประพฤติดังจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ. ศ. 25432. ข้อบังคับนี้ให้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป 3. ให้กำหนดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมดังนี้ 3.1) ไม่กระทำการใดๆอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ 3.2) ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทุกอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ 3.3) ต้องประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต 4. ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรมหรือใช้อิทธิพลหรือให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับหรือไม่ได้รับงาน 5. ไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อย่างใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบจากผู้รับเหมาหรือบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่กับผู้ว่าจ้าง 6. ไม่โฆษณาหรือยอมรับให้ผู้อื่นโฆษณาซึ่งการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความเป็นจริง 7. ไม่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้ 8. ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำอันไม่มีเหตุอันสมควร 9. ไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในงานที่ตนเองไม่ได้รับทำตรวจสอบหรือควบคุมด้วยตนเอง 10. ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับทำเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง 11. ไม่แย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น 12. ไม่รับทำงาน หรือตรวจสอบงานขึ้นเดียวกันกับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นทำอยู่ เว้นแต่เป็นการทำงานหรือตรวจสอบตามหน้าที่หรือแจ้งให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว 13. ไม่รับดำเนินงานขึ้นเดียวกันให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่นเพื่อการแข่งขันราคา เว้นแต่ได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายแรกทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร หรือได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ว่าจ้างรายแรก และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว 14. ไม่ใช้หรือคัดลอกแบบ รูป แผนผัง หรือเอกสาร ที่เกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้น 15. ไม่กระทำการใดๆโดยจงใจให้เป็นที่ยึดเหนี่ยวแก่ชื่อเสียงหรืองานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น

ประกาศเรื่องดังกล่าวฉบับล่าสุด คือ นายกสภาวิศวกร นายกมล วรรณบุตร ได้ลงนามประกาศ ณ วันที่ 7 กุมภาพันธ์พ. ศ. 2559 เรื่อง ข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติดังจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ. ศ. 2543 และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 54 ง เมื่อวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2559 อันมีข้อบังคับ 25 ข้อ แบ่งเป็น 2 หมวด คือ

หมวด 1 จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรม ข้อ 5 – ข้อ 22

หมวด 2 การประพจน์ผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพข้อ 23 ซึ่งในหมวดหนึ่งนั้นได้แยกเป็น 5 ส่วนคือ จรรยาบรรณต่อสาธารณะ จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้ว่าจ้าง จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และเรื่องอื่นๆ โดยเนื้อหาสาระแล้วก็ยึดหลักการเดียวกับประกาศเดิม แต่ได้แยกเป็นส่วนๆเพื่อให้ชัดเจนขึ้น มีที่เพิ่มเติมขึ้นมาใหม่เป็นส่วนของที่ 1 จรรยาบรรณต่อสาธารณะ อันมีสาระดังนี้

ข้อ 5 ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมต้องประกอบวิชาชีพโดยให้ความสำคัญต่อความปลอดภัย สุขอนามัย และสวัสดิภาพของสาธารณชน ตลอดจนทรัพย์สินและสิ่งแวดล้อมอันเป็นสาธารณะด้วย

ข้อ 6 ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมต้องละเว้นจากการให้การสนับสนุน ส่งเสริม หรือเป็น ตัวการเกี่ยวกับการทุจริตในโครงการของภาครัฐหรือเอกชน

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในการทำงานของผู้เขียนซึ่งเป็นวุฒิวิศวกรโยธา คุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของความเป็นวิศวกร คือ จรรยาบรรณ นั่นเอง ความรับผิดชอบหน้าที่ ความซื่อสัตย์สุจริต การเป็นผู้นำโดยยึดหลักไตรสิกขา ตั้งใจทำงานด้วยความไม่ประมาท ระมัดระวังอันตรายที่จะเกิดจากการทำงานรักษาเกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งความเป็นวิศวกร

หลักการสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพวิศวกร

หลักการสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพเป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อความถูกต้องดีงามในวิชาชีพวิศวกร คือ 1. ความรักความศรัทธาในอาชีพเพื่อเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจและกำหนดกรอบของการกระทำอันจะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าทางหน้าที่การงานและต่อองค์กรวิชาชีพ 2. ความซื่อสัตย์สุจริต ทั้งในด้านการทำงานในหน้าที่ เพื่อนร่วมงาน รวมถึงหัวหน้างาน เพื่อจะทำให้การทำงานสำเร็จลุล่วงไปได้ดี 3. การให้ความเคารพ จรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องให้ความเคารพและปฏิบัติตามจึงจะสัมฤทธิ์ผล 4. ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพ สร้างมิตรภาพในการทำงาน เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จ 5. การรวมกลุ่มเพื่อสร้างความมั่นคงในวิชาชีพ เพื่อผนึกกำลังสร้างสรรค์สิ่งต่างๆ ออกมาสู่สาธารณชนเพื่อเป็นรากฐานความมั่นคงทางวิชาชีพต่อไป ดังนั้น จรรยาบรรณจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้มีหลักการและแนวทางปฏิบัติตามที่ถูกต้องเหมาะสมอันจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน

ปัญหาจรรยาบรรณวิชาชีพของวิศวกร

ปัญหาจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมซึ่งผู้เขียนพบเห็นจากประสบการณ์ในการทำงานด้านวิศวกรรมในโครงการต่างๆ คือ

1. จากผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้กระทำผิดจรรยาบรรณได้มาก เป็นเรื่องภายในจิตใจระดับปัจเจกบุคคลและสามัญสำนึกโดยตรงของวิศวกร เช่นทุจริตต่อหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

2. จากการช่วยเหลือผู้ว่าจ้าง เช่น ช่วยเหลือเจ้าของโครงการให้ประหยัดแต่ขัดต่อหลักวิศวกรรม และเป็นไปในทางที่ผิดต่อจรรยาบรรณ เช่น ประหยัดวัสดุก่อสร้างมากกว่าหลักวิศวกรรม

3. จากการถูกข่มขู่จากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้าง เช่น วิศวกรควบคุมงานของผู้รับเหมาต้องทำให้นายจ้างมีกำไรมากแต่ขัดต่อหลักวิศวกรรมและผิดจรรยาบรรณ เป็นต้น

4. จากตัวบุคคลของวิศวกรเอง เช่น การขาดความรู้ความสามารถหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของตัววิศวกรเอง หรือ ขาดความซื่อสัตย์สุจริตในงานวิศวกรรม เป็นต้น

การส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรตามหลักไตรสิกขา

ไตรสิกขา คือ สิกขาสาม, ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษา 3 อย่าง เรียกกันง่ายๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต), 2546, หน้า 70) คำว่า “สิกขา” เป็นภาษาบาลี ตรงกับภาษาสันสกฤตว่า ศึกษา หมายถึง การศึกษา การปฏิบัติ และอบรมความประพฤติให้บริสุทธิ์ (Thai Tripitaka 20/91/320) ซึ่งศีล หมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมทางความประพฤติสมาธิหมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับฝึกฝนอบรมจิตใจ เพื่อให้เกิดธรรม และปัญญาหมายถึง ข้อปฏิบัติสำหรับการฝึกฝนอบรมปัญญา เพื่อให้เกิดความรู้แจ้งตามความเป็นจริงไตรสิกขาเป็นรากฐานที่สำคัญของพระวินัย ดังปรากฏในวัชชีปัตตสูตร ซึ่งพระพุทธองค์ ทรงให้คำแนะนำภิกษุรูปหนึ่งว่า หากเธอไม่อาจประพฤติปฏิบัติตามสิกขาบทที่บัญญัติไว้ได้ครบถ้วนบริบูรณ์ ก็ให้พึงศึกษาปฏิบัติในสิกขา 3 เพื่อการละระคาย โทสะ โมหะ ทำให้เป็นผู้ไม่ประกอบอกุศลกรรม (Thai Tripitaka 20/85/310-311) เมื่อฝึกได้ผลจนสิ่งที่ฝึกนั้นกลายเป็นวิถีชีวิตของเขา มันก็กลายเป็นมรรคไป พอมรรคเกิดขึ้นแล้วก็พาเข้าถึงจุดหมายของการพัฒนานั้น คืออิสรภาพที่ปลอดทุกข์ ปราศจากปัญหา หรือจะเรียกว่าสันติสุขก็แล้วแต่ความพอใจ (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), 2558, หน้า 110) ดังนั้น การส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรตามหลักไตรสิกขา จึงเป็นรากฐานที่สำคัญในการฝึกอบรมความประพฤติของวิศวกรให้มีคุณธรรมและจรรยาบรรณที่พึงใช้ในการประกอบวิชาชีพของวิศวกร ซึ่งควรนำมายึดถือปฏิบัติตามเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณและไตรสิกขาได้มีผู้ศึกษาเรื่องนี้ไว้ คือ ประพันธ์ ศุภสร กล่าวว่า มนุษย์มีแรงจูงใจที่เป็นพลังรากฐานของชีวิต ประการ คือ พลังความปรารถนาหรือความอยาก พลังของจิต และพลังของเหตุผล ซึ่งพลังของความอยากเป็นพลังที่มีมากกว่าพลังอื่น และพลังของเหตุผลมีน้อยกว่าแต่เป็นพลังที่สำคัญ อีกทั้งค้นหาของมนุษย์นี้เองที่ทำลายแม้กระทั่งระบบความเป็นอยู่ร่วมกันและความสัมพันธ์ที่ดีในสังคม ทำให้เกิดการแข่งขันแย่งชิงกันตลอดเวลา (ประพันธ์ ศุภสร, 2550, หน้า 451)

ดวงเพชร สมศรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ พบว่าการพัฒนามนุษย์ด้วยหลักไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นหลักใหญ่ของพระพุทธศาสนาเป็นระบบและเป็นกระบวนการทั้งหมดของการพัฒนาคน โดยเฉพาะการพัฒนาจริยธรรมจากหลักไตรสิกขา พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงแสดงหลักธรรมและข้อธรรมแยกย่อยออกไปมากมาย แต่ละหลักธรรม คือข้อปฏิบัติเพื่อการพัฒนาชีวิตพัฒนาสังคม ในขั้นตอนนี้มีสาระของไตรสิกขาผสมผสาน บูรณาการอยู่ในรูปแบบต่างๆ ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์แต่ละกรณี(ดวงเพชร สมศรี, 2556, หน้า ก.)

วิจิต สงวนไกรพงษ์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาเถรวาท” สรุปได้ว่า “ความสำคัญของหลักไตรสิกขาเป็นที่หลอมรวมสิกขาบทในพระปาฏิโมกข์ เป็นสิกขาบทเบื้องต้นแห่งพรหมจรรย์ มีอิทธิพลต่อคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นที่หลอมรวมหลักปฏิบัติธรรมทั้งหมดในพระพุทธศาสนา สาระสำคัญของหลักไตรสิกขาสรุป คือ หลักปฏิบัติที่ต้องศึกษา 3 อย่าง ได้แก่ (1) อธิศีลสิกขา

คือ ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของศีล (2) อธิจิตตสิกขา คือ ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของจิตใจ หรือสมาธิ (3) อธิปัญญาสิกขา คือ ข้อปฏิบัติที่ต้องศึกษาเกี่ยวกับเรื่องของปัญญาเรียกกันง่าย ๆ ว่า ศีล สมาธิ ปัญญา” (วิจิต สงวนไกรพงษ์, 2557, หน้า 77)

พระครูวิญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ตามหลัก ไตรสิกขา : กรณีศึกษาวัดตากฟ้าอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์” สรุปได้ว่า “การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขาเป็นอีกระบบหนึ่งของการศึกษาเพื่อให้บุคลากรมีระบบการพัฒนาที่ดีมั่นคง และมีสมาธิกับการสร้างความเจริญให้กับตนเองด้วยการพัฒนาจิตใจและมีความเพียรพยายามสู้งาน มีขันติความอดทน มีสัจจะมีความจริงใจ มีอธิษฐานความดีต่อความมุ่งหมาย มีความหนักแน่นเข้มแข็งมั่นคงของจิตใจที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมาย” (พระครูวิญาณสุนทร (จรินทร์ อาบคำ), 2554, หน้า 151)

แม่ชีสุกัรภาวดี ณ. พัทลุง ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนตามหลักไตรสิกขา : กรณีศึกษา พุทธศาสนิกชน” สรุปได้ว่า “ศีล สมาธิ ปัญญา จึงเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติในชีวิต ที่เกี่ยวข้องกับทุกกิจกรรมในการดำรงชีวิตและยังปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นด้วยความถูกต้องดีงาม ก็ยิ่งพัฒนาศีล สมาธิ ปัญญาได้มากยิ่งขึ้น ท่านพุทธทาส กล่าวว่า การงานคือ การปฏิบัติธรรม เพราะท่านเอาหนีพพานมาไว้ในงาน ปฏิบัติงานแล้วมีความสุข สนุก เมื่อทำงาน ปฏิบัติงานแล้วไม่มีตัวตน ทำให้บรรลุ มรรคผลนิพพานได้นั่นเอง” (แม่ชีสุกัรภาวดี ณ. พัทลุง, 2556, หน้า 142)

ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพแห่งวิศวกรรม มีความสอดคล้องกับหลัก ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา สามารถสรุปการส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรตามหลักไตรสิกขา ซึ่งต้องปลูกฝังคุณธรรมในใจ จนกระทั่งสู่การปฏิบัติเป็นจรรยาบรรณวิศวกร ได้ดังนี้

1) ไม่กระทำการใดๆอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ สรุป เป็น หัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

2) ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทุกอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ สรุปเป็นหัวข้อปัญญาและสมาธิ กล่าวคือใช้ปัญญาที่ได้จากความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของวิศวกรโดยมีเหตุและผล ซึ่งต้องใช้ความตั้งมั่นแห่งจิต คือ สมาธิ ในการปฏิบัติงานต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

3) ต้องประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สรุป เป็น หัวข้อศีล และสมาธิ กล่าวคือข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามซึ่งต้องใช้ความตั้งมั่นแห่งจิตคือสมาธิ ในการปฏิบัติงานต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

4) ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรมหรือใช้อิทธิพลหรือให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับหรือไม่ได้รับงาน สรุปเป็นหัวข้อศีล คือข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

5) ไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อย่างไรสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบจากผู้รับเหมาหรือบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องในงานที่ทำอยู่กับผู้ว่าจ้าง สรุป เป็นหัวข้อศีลคือข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

6) ไม่โฆษณาหรือยอมรับให้ผู้อื่นโฆษณา ซึ่งการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความเป็นจริง สรุปรูป เป็นหัวข้อปัญหา กล่าวคือใช้ปัญญาที่ได้จากความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของวิศวกรโดยมีเหตุและผล

7) ไม่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้ สรุปรูป เป็นหัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

8) ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำอันไม่มีเหตุอันสมควร สรุปรูป เป็นหัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

9) ไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในงานที่ตนเองไม่ได้รับทำตรวจสอบ หรือควบคุมด้วยตนเอง สรุปรูป เป็นหัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

10) ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับทำเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้าง สรุปรูป เป็นหัวข้อศีลคือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

11) ไม่แย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น สรุปรูปเป็นหัวข้อศีลคือข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

12) ไม่รับทำงาน หรือตรวจสอบงานขึ้นเดียวกันกับผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นทำอยู่ เว้นแต่เป็นการทำงานหรือตรวจสอบตามหน้าที่หรือแจ้งให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว สรุปรูป เป็นหัวข้อศีลคือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

13) ไม่รับดำเนินงานขึ้นเดียวกันให้แก่ผู้ว่าจ้างรายอื่นเพื่อการแข่งขันราคา เว้นแต่ได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายแรกทราบล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร หรือได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้ว่าจ้างรายแรก และได้แจ้งให้ผู้ว่าจ้างรายอื่นนั้นทราบล่วงหน้าแล้ว สรุปรูป เป็นหัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

14) ไม่ใช่หรือคัดลอกแบบ รูป แผนผัง หรือเอกสาร ที่เกี่ยวกับงานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่นนั้น สรุปรูป เป็นหัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

15) ไม่กระทำการใดๆโดยจงใจให้เป็นที่เป็นที่เสื่อมเสียแก่ชื่อเสียงหรืองานของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น สรุปรูป เป็นหัวข้อศีล คือ ข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงาม

จะเห็นได้ว่า ข้อบังคับหรือจรรยาบรรณต่างๆ ที่กำหนดออกมาโดยสภาวิศวกรเพื่อควบคุมวิชาชีพของวิศวกรสาขาต่างๆ นั้น เพื่อให้วิศวกรประพฤติดีและประพฤติชอบตามหลักของศีลในมนานี้ในระดับปัจเจกบุคคล เพื่อให้สังคมมีความสงบเรียบร้อยซึ่งวิศวกรต้องประกอบวิชาชีพโดยใช้สมาธิและปัญญาในการปฏิบัติงานที่ได้รับทุกอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการหรือหลักวิศวกรรมศาสตร์ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตในวิชาชีพของตน ตามหลักไตรสิกขานั้นเอง

สรุป

การประกอบวิชาชีพของวิศวกรทุกสาขาล้วนต้องมีจรรยาบรรณวิศวกรเพื่อป้องกันคนไม่ดีไม่ให้เกิดความผิด จึงจำเป็นต้องมีข้อบังคับวิศวกร ซึ่งเรียกว่า “จรรยาบรรณวิชาชีพวิศวกรรม” เป็นข้อปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งเป็นการควบคุมภายนอกคือทำให้วิศวกรกลัวถูกยึดใบอนุญาตหรือมีโทษทางกฎหมาย แต่ก็ยังมีวิศวกรอีกจำนวนมากทำผิดจรรยาบรรณอยู่และมีคดีจรรยาบรรณสู่สภาวิศวกร เพราะไม่เชื่อในหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนา จึงจำเป็นต้องปลูกฝังจิตสำนึกภายในใจให้มีหลักไตรสิกขา เพื่อให้ประพฤติกาย วาจา ใจไปในทางที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ ปัญหาจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกร คือ ปัญหาจากผลประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้กระทำผิดจรรยาบรรณส่วนมากเป็นเรื่องภายในจิตใจและสามัญสำนึกโดยตรงของวิศวกร ปัญหาจากการช่วยเหลือผู้ว่าจ้าง เช่น ช่วยเหลือเจ้าของโครงการที่ต้องการประหยัดมากเกินไปจนกระทั่งผิดต่อจรรยาบรรณวิชาชีพปัญหาจากการถูกข่มขู่หรือมีแรงกดดันจากผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างซึ่งขัดต่อหลักวิศวกรรมและผิดจรรยาบรรณ ปัญหาจากตัวบุคคลของวิศวกรเอง เช่น การขาดความรู้ความสามารถหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ขาดความซื่อสัตย์สุจริตในงานวิศวกรรม ดังนั้น จรรยาบรรณ ความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ความซื่อสัตย์สุจริต และคุณธรรมที่เป็นพื้นฐานของความเป็นวิศวกรกับหลักธรรมไตรสิกขามีความสอดคล้องกัน ซึ่งหลักธรรมไตรสิกขาประกอบด้วย 1. ศีล คือข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามสอดคล้องจรรยาบรรณข้อที่ 1 คือไม่กระทำการใดๆอันอาจนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพข้อที่ 3 คือ ต้องประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมด้วยความซื่อสัตย์สุจริตข้อที่ 4 คือ ไม่ใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบธรรมหรือใช้อิทธิพลหรือให้ผลประโยชน์แก่บุคคลใดเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับหรือไม่ได้รับงาน ข้อที่ 5 คือไม่เรียกรับหรือยอมรับทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อย่างไรสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบจากผู้รับเหมาหรือบุคคลใดซึ่งเกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่กับผู้ว่าจ้าง ข้อที่ 7 คือไม่ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความสามารถที่ตนเองจะกระทำได้ข้อที่ 8 คือ ไม่ละทิ้งงานที่ได้รับทำอันไม่มีเหตุอันสมควรข้อที่ 9 คือไม่ลงลายมือชื่อเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมในงานที่ตนเองไม่ได้รับทำตรวจสอบ หรือควบคุมด้วยตนเอง ข้อที่ 10 คือ ไม่เปิดเผยความลับของงานที่ตนได้รับทำเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าจ้างข้อที่ 11 คือไม่แย่งงานจากผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมอื่น 2.สมาธิ คือ ความตั้งมั่นแห่งจิตสอดคล้องจรรยาบรรณข้อที่ 2 คือต้องปฏิบัติงานที่ได้รับทุกอย่างถูกต้องตามหลักปฏิบัติและวิชาการ และ 3. ปัญญา คือความรู้ความเข้าใจจำแนกได้ในเหตุผลสอดคล้องจรรยาบรรณข้อที่ 6 คือไม่โฆษณาหรือยอมรับให้ผู้อื่นโฆษณา ซึ่งการประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมเกินความเป็นจริง

การปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิศวกรแต่ละคนแต่ละสาขาจะเป็นเรื่องง่ายเมื่อไตรสิกขาเข้าไปถึงระดับปัจเจกบุคคลที่มีมโนธรรมสำนึกถูกต้อง ความรู้สำนึกผิดชอบชั่วดี ว่าอะไรดีสมควรกระทำ อะไรชั่วไม่สมควรกระทำ โดยไม่ต้องมีใครบังคับหรือขอร้อง จึงจำเป็นต้องใช้หลักไตรสิกขาเพื่อส่งเสริมจรรยาบรรณวิศวกรเพิ่มเติม เพื่อให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ปลอดภัย และร่มเย็น

เอกสารอ้างอิง

- กิริติ บุญเจือ.(2528). จริยศาสตร์สำหรับผู้เริ่มเรียน. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- ข้อบังคับสภาวิศวกรว่าด้วยจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพวิศวกรรมและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ พ.ศ. 2559.
- ดวงเพชร สมศรี. (2556). วิธีการพัฒนาจริยธรรมของข้าราชการตำรวจเชิงพุทธบูรณาการ, วิทยานิพนธ์หลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, หน้า บทคัดย่อ.
- ประพันธ์ ศุภษร.พุทธิปัญญา: การใช้เหตุผลเพื่อค้นหาความจริง. วารสารบัณฑิตศึกษา ปริทรรศน์. ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน, 2550. หน้า 441.
- พจนานุกรมไทย ฉบับทันสมัยและสมบูรณ์. (2553).กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- พระครูวิธานสุนทร (จรินทร์ อาบคำ). (2554). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ตามหลักไตรสิกขา:กรณีศึกษา วัดตากฟ้า อำเภอดงพิกุล จังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ-ประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพวิสุทธิกวี (พิจิตร ฐิตวณฺโณ).(2538). การพัฒนาจิต. กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- เพ็ญศรี เลิศเกียรติวิทยา. (2551). สិฏฐากร ชูทรัพย์ หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน งานอาชีพ 4-6 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต).(2546). พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์, พิมพ์ครั้งที่10 สำนักพิมพ์ : กรุงเทพฯ เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2548). ศึกษาฝึกฝน พัฒนาตนให้สูงสุด. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- แม่ชีศุภรภาวดี ณ พัทลุง.(2556). การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนตามหลักไตรสิกขา: กรณีศึกษาพุทธทาสภิกขุ วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย-มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิจิต สงวนไกรพงษ์. (2557).พัฒนาการเรียนรู้ตามหลักไตรสิกขาในพระพุทธศาสนาเถรวาท. สารนิพนธ์. หลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.